

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลปากหมัน
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

คำนำ

การจัดทำประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากหมัน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยใช้เครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เพื่อป้องกันปัญหาจากการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในระบบราชการยุคปัจจุบันส่วนใหญ่เกิดจากผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ในการดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือที่เรียกกันว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” จึงถือได้ว่าปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่การงานไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ จนทำให้เจ้าหน้าที่รัฐเกิดการละทิ้งคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระจนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ประโยชน์หลักของหน่วยงาน องค์กร สถาบัน และสังคมหรือชุมชนต้องสูญเสียไปไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางการเงิน และทรัพยากรต่างๆ คุณภาพการให้บริการความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงสูญเสียคุณค่าอื่น ๆ ของการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลปากหมัน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐที่บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในองค์กรขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และยังเป็นการเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวม และประเทศชาติบ้านเมืองต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลปากหมัน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมาย	๑
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง	๑
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๒
- ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง	๒
- ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๒
- ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	๒
- ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมภายใน	๒
- ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลปากหมัน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

๑. ความหมาย

ความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ ถือเป็น การป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือในกรณี ที่พบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น โอกาสที่จะประสบกับปัญหา ย่อม น้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ไว้เป็นมาตรการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย pressure/Incentive แรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการกำกับควบคุมภายในมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๔. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

- ๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติพิจารณา อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติหรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘)
- ๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๕. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

ให้รวบรวมข้อมูลความเสี่ยง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรือเคยรับรู้มาก่อน แล้วคาดการณ์ว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นอีก (Known factor) หรือปัจจัยความเสี่ยงที่มาจาก การพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในโครงการ/กิจกรรม หรือในกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Unknown Factor)

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของการทุจริต ของแต่ละโครงการ/กิจกรรม โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องตามสี มี ๔ สถานะ ดังนี้

๑. สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
๒. สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการเฝ้าระวัง อาจมีการปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
๓. สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง อยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
๔. สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เกินระดับความเสี่ยงที่หน่วยงานยอมรับได้อย่างมาก ต้องมีการบริหารความเสี่ยงเร่งด่วน

ตารางประเมินความเสี่ยง

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ต่ำ (๑)	ปานกลาง (๒)	สูง (๓)
	ต่ำ (๑)	๓	๖
ปานกลาง (๒)	๒	๔	๖
สูง (๓)	๑	๒	๓

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix)

นำโครงการ/กิจกรรม ที่มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตระดับสูง จนถึงสูงมาก (สีส้ม กับ สีแดง) จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีค่า ๑ - ๓ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่าขั้นตอนนั้น เป็น must หมายถึงความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังการทุจริต ค่าของ must อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒
- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่าขั้นตอนนั้น เป็น Should หมายถึงความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังการทุจริต ค่าของ Should คือ อยู่ในระดับ ๑

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) รวมถึงงานกำกับดูแลพันธมิตร ภาคีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องการเงิน รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย (customer/user) ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการภายใน (internal process) หรือกระทบต่อการเรียนรู้ องค์ความรู้ (learning & growth) ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

การนำค่าความรุนแรงจากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามีการควบคุมการทุจริตในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงการปฏิบัติงาน หน่วยงานไม่มีผลเสียหายทางการเงิน

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงการปฏิบัติงานบ้าง แต่ยอมรับได้ หน่วยงานมีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงเล็กน้อย การจัดการเพิ่มค่าใช้จ่าย มีผลกระทบถึงการปฏิบัติงาน และยอมรับไม่ได้ หน่วยงานเกิดความเสียหาย

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตก่อนเป็นอันดับแรก

ทั้งนี้สามารถติดตามเฝ้าระวังโครงการ / กิจกรรม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือการแก้ไขปัญหาว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยมีมาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต ตามเอกสารแนบท้ายรายละเอียดการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและ ประพฤติมิชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลปากหมัน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่จะเกิดความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง		มาตรการจัดการความเสี่ยง ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖	ระยะเวลาการ ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
		ระดับความจำเป็นของ การเฝ้าระวัง (กรอกตัวเลข ๑ หรือ ๒ หรือ ๓)	ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ (กรอกตัวเลข ๑ หรือ ๒ หรือ ๓)			
๑	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบ	๒	๑	<p>๑.ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการและบุคลากร ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด</p> <p>๒.ควบคุม กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำรายงานสรุปการจัดซื้อจัดจ้างรายไตรมาส และเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการรับทราบทุกครั้ง</p> <p>๓.ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง รับรองถึงความไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เสนองานในการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๔.ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการและบุคลากร ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด</p>	ต.ค.๖๕ - ก.ย.๖๖	กองคลัง

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่จะเกิดความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง		มาตรการจัดการความเสี่ยง ปิงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖	ระยะเวลาการ ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
		ระดับความจำเป็นของ การเฝ้าระวัง (กรอกตัวเลข ๑ หรือ ๒ หรือ ๓)	ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ (กรอกตัวเลข ๑ หรือ ๒ หรือ ๓)			
๒	บุคลากรในตำแหน่งเจ้าพนักงานพัสดุเป็นข้าราชการโอนย้ายไปทำงานที่อื่น ทำให้การปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร	๒	๑	๑.ควบคุม กำชับ ดูแลเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งรับผิดชอบการจัดซื้อจัดจ้างให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ (แก้ไขถึงฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๔) ๒.ดำเนินการส่งบุคลากรในตำแหน่งเจ้าพนักงานพัสดุเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มองค์ความรู้	ต.ค. ๖๕ – ก.ย.๖๖	สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง
๓	การเอื้อผลประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง	๒	๑	๑.ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และบุคลากร ปฏิบัติตามนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้ข้าราชการถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	ต.ค.๖๕ – ก.ย.๖๖	สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่จะเกิดความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง		มาตรการจัดการความเสี่ยง ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖	ระยะเวลาการ ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
		ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง (กรอกตัวเลข ๑ หรือ ๒ หรือ ๓)	ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ (กรอกตัวเลข ๑ หรือ ๒ หรือ ๓)			
๓	การเอื้อผลประโยชน์ต่อพวก พ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง	๒	๑	๒.ควบคุม กำกับ ดูแลการประกาศ หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับข้อ ร้องเรียนการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และการประพฤติมิชอบเพื่อให้ยึดถือ ปฏิบัติ ๓.ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบให้ครอบคลุม และ ทั่วถึงมากยิ่งขึ้นเพื่อร่วมสร้างแนวทาง และมาตรการในดำเนินการสร้าง จิตสำนึกให้ข้าราชการห่างไกลการทุจริต ในทุกรูปแบบ	ต.ค. ๖๕ – ก.ย. ๖๖	สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง

หน่วยงานผู้รับผิดชอบประเมินความเสี่ยง หน่วยตรวจสอบภายใน
ผู้รายงาน นางกฤษฎา ไชยงาม ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ

